

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 313/2018-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti KAMWOOD, s. r. o., Skladištná 4676, Lučenec, zastúpenej Advokátskou kanceláriou UHAĽ, s. r. o., Štefana Moyzesa 9877/43, Zvolen, za ktorú koná advokát a konateľ JUDr. Maroš Uhaľ, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na slobodnú voľbu povolania a na podnikanie a uskutočňovanie inej zárobkovej činnosti podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. mája 2017 v konaní sp. zn. 3 Sžf 115/2015 a jeho postupom v tomto konaní a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti KAMWOOD, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. augusta 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti KAMWOOD, s. r. o., Skladištná 4676, Lučenec (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 2 ods. 2 ústavy, čl. 13 ods. 1 ústavy, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy, základného práva na slobodnú voľbu povolania a na podnikanie a uskutočňovanie inej zárobkovej činnosti podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „zmluva o EÚ“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 24. mája 2017 v konaní sp. zn. 3 Sžf 115/2015.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozhodnutiami Daňového úradu v Banskej Bystrici (ďalej len „správca dane“) z júna 2014 boli sťažovateľovi vyrubené rozdiely a vlastné daňové povinnosti na dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobia január 2012 – apríl 2012 a jún 2012 – september 2012, keďže správca dane dospel k záveru, že podmienky na oslobodenie od dane z pridanej hodnoty podľa § 43 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „zákon

o dani z pridanej hodnoty“) neboli pri dodávkach tovaru maďarským odberateľom splnené. Na odvolania sťažovateľa Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) ôsmimi rozhodnutiami z 18. novembra 2014 prvostupňové rozhodnutia správcu dane potvrdilo.

3. Sťažovateľ napadol potvrdzujúce rozhodnutia žalovaného žalobami podľa druhej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení v tom čase účinnom. Zhodne v nich tvrdil, že *„splnil podmienky pre oslobodenie podľa § 43 ods. 1 Zákona o DPH, pretože podľa kúpnej zmluvy a plnomocenstva prepravcu sa považoval tovar za dodanie odberateľovi jeho odoslaním, t. j. okamihom, keď spoločnosť žalobcu umožnila prepravcovi nakladať s týmto tovarom... Podmienka, aby bol odberateľ osobou identifikovanou pre daň v inom členskom štáte, stanovuje síce Zákon o DPH v § 43 ods. 1, avšak ani tento zákon vôbec nehovorí o tom, že podmienkou oslobodenia od dane je, aby odberateľ v inom členskom štáte splnil povinnosť odvieť daň z tovaru a aby túto povinnosť zabezpečil dodávateľ tovaru... túto podmienku je potrebné skúmať v okamihu, keď došlo k zdaniteľnému obchodu, a to, či odberateľ bol v čase uskutočnenia obchodu osobou identifikovateľnou pre daň v inom členskom štáte. Nemôže byť následne na ťarchu dodávateľa tovaru, že odberatelia si neskôr svoju povinnosť odvieť daň z dodaného tovaru nesplnili, nepodali daňové priznanie, boli nezastihnuteľní a podobne, pretože nie je od dodávateľa možné spravodlivo požadovať, aby zabezpečil splnenie tejto povinnosti,... žalobcovi nebolo preukázané podvodné konanie. Spoločnosť žalobcu a ani splnomocnený zástupca neboli informovaní o tom, že bude v rámci dožiadania vykonaný aj výsluch svedkov. Výsluch svedkov tak bol uskutočnený bez toho, aby o tom vedeli a mohli priamo klásť otázky, aby mohli namietat týchto svedkov, prípadne im nebola daná možnosť predložiť otázky, ktoré mali byť v rámci dožiadania kladené svedkom. Zo strany I. st. orgánu im bol oznámený iba výsledok tohto dokazovania, bez akejkoľvek možnosti, a na dokazovaní akokoľvek zúčastniť sa.“*. V žalobách sťažovateľ zdôraznil aj vlastnú dobromyseľnosť *„pri uzatváraní obchodov s maďarskými odberateľmi. Z uvedeného vyplýva, že spoločnosť žalobcu nevedela a ani nemohla vedieť o prípadnom podvodnom konaní obchodných partnerov.“*

4. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) konania o žalobách spojil na spoločné konanie, v ktorom rozsudkom č. k. 23 S 27/2015-116 z 12. mája 2015 žaloby sťažovateľa zamietol. Podľa jeho názoru § 43 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty požaduje na oslobodenie od dane splnenie dvoch podmienok, „*a to prvá podmienka dodanie tovaru a druhá podmienka, že nadobúdateľ je osobou identifikovanou pre daň v inom členskom štáte. Súd dospel rovnako ako správne orgány k záveru, že v danom prípade neboli splnené tieto dve podmienky, žalobca nepreukázal, že tovar uvedený na faktúrach bol dodaný nadobúdateľom v Maďarsku, nadobúdateľ v Maďarsku nenadobudol právo nakladať s tovarom ako s vlastným, keďže nebolo preukázané, že tovar bol nadobúdateľom v Maďarsku odovzdaný... Maďarské subjekty – tvrdení odberatelia mali síce pridelené IČ DPH, ale nebolo preukázané, že v Maďarsku došlo k odvedeniu dane za tovar, ktorý mal byť dodaný za zdaňovacie obdobie r. 2012, nebola teda splnená zásada neutrality a nebola splnená ani druhá podmienka pre priznanie oslobodenia od dane.*“.

5. Ku kvalite dokazovania v daňovom konaní krajský súd uviedol, že „*daňový subjekt bol, či už v priebehu výkonu daňovej kontroly alebo aj vo vyrubovacom konaní vyzývaný na predloženie dôkazov k svojim tvrdeniam... žalobca nepredložil také relevantné dôkazy, ktoré by preukazovali materiálnu podstatu veci, t. j. reálne dodanie tovaru tak, ako bolo deklarované v predložených listinných dôkazoch... šetrením správcu dane sa deklarované tvrdenie žalobcu v listinných dôkazoch nepotvrdilo, lebo nebolo preukázané, že tovar bol skutočne dodaný maďarským odberateľom ako kupujúcim, ktorí boli uvedení na faktúrach a CMR. Správca dane z odpovede na žiadosť o medzinárodnej výmene informácií zistil, že neboli splnené podmienky pre splnenie oslobodenia od dane, nakoľko preverovaním nebolo potvrdené nadobudnutie tovaru maďarským daňovníkom...“.* Krajský súd zrekapituloval zistenia od maďarskej daňovej správy a uzavrel, že „*už zo samotných účtovných dokladov... bolo zrejmé, že zo strany žalobcu k dodaniu tovaru nadobúdateľom uvedených na faktúrach nedošlo. V konečnom dôsledku preto ani nebolo rozhodujúce, či maďarské orgány v súvislosti s medzinárodnou výmenou informácií vypočuli nejakých svedkov, o výsluchu ktorých mali upovedomiť žalobcu. Dokonca spoločnosť [REDAKOVANÉ] uviedla, že nevykonávala intrakomunitárne transakcie, v daňovom priznaní takéto*

transakcie neuviedla za preverované obdobie. Spoločnosť dokonca poprela ekonomické transakcie so spoločnosťou KAMWOOD...“.

6. Podľa krajského súdu sťažovateľ „žiadnym spôsobom nevyvrátil pochybnosti daňového orgánu, pochybnosti neboli odstránené žiadnymi hodnovernými dôkazmi, preto správca dane nepochybil, ak pri rozhodovaní vychádzal z dôkazov, ktoré získal... Pokiaľ žalobca poukazoval na výpoveď konateľa spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], ktorý mal zabezpečovať prepravu tovaru, jeho tvrdenia o preprave tovaru nadobúdateľom uvedeným na faktúrach... neboli nadobúdateľmi potvrdené.“.

7. K žalobnej argumentácii sťažovateľa krajský súd uviedol, že „správca dane nepreukazuje úmysel a vedomosť o podvodnom konaní, toto presahuje rámec konania daňových orgánov, rovnako aj súdu preskúmvajúceho zákonnosť napadnutých rozhodnutí... Nie je vylúčené, že obchodní partneri žalobcu sa mohli dopustiť aj podvodného konania, na druhej strane bolo ale povinnosťou žalobcu počínať si v obchodných vzťahoch opatrne, s primeranou obozretnosťou, mal si preveriť daňové subjekty v Maďarsku a nespoľiehať sa len na prepravcu [REDACTED].“.

8. Rozsudok krajského súdu sťažovateľ napadol odvolaním. V ňom namietal, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal so žalobnou argumentáciou (napr. v otázke súdnej judikatúry použitej sťažovateľom), že „dostatočne a náležite neuviedol, ktoré skutočnosti mal v danej veci za preukázané, o ktoré konkrétne dôkazy oprel svoje skutkové tvrdenia, aké úvahy ho viedli pri rozhodovaní vo veci...“. Na rozdiel od krajského súdu sťažovateľ tvrdil splnenie oboch podmienok oslobodenia od dane podľa § 43 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty. Uviedol, že „prepravca bol odberateľom podľa písomného plnomocenstva splnomocnený na dojednanie obchodu, jeho prepravu ako aj na zaplatenie kúpnej ceny... Ak naša spoločnosť naložila tovar splnomocnenému prepravcovi na prepravu, umožnila nakladať odberateľovi prostredníctvom splnomocnenca/prepravcu s tovarom ako vlastník.“. K druhej podmienke dôvodil dobromyseľnosťou, keďže „v čase uskutočnenia obchodu boli naši maďarskí odberatelia osobami s prideleným IČ DPH, čo sme si preverovali v príslušnom registri“.

9. Sťažovateľ v odvolaní rovnako kritizoval, že „daňové orgány na nás neúnosne preniesli dôkazné bremeno nad rámec dokumentov, ktoré sme mali predložiť pre oslobodenie od dane, hoci zákonom požadované dokumenty sme predložili“. V nadväznosti na to sťažovateľ tvrdil, že krajský súd „neaplikoval priamy účinok ust. 138 ods. 1 smernice“, a tým „poprel prednosť práva Únie, čím porušil zásadu únijovej lojality podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ...“.

10. Sťažovateľ namietol odňatie zákonného sudcu v jeho spojených veciach, keďže v čase podania žalôb „ako predsedníčka senátu bola uvedená [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Po následnom spojení uvedených konaní pod sp. zn. 23S/27/2015 však už bol predsedom senátu [REDAKOVANÉ]. Dôvod, prečo došlo k zmene predsedu senátu... nám nie je jasný... Máme za to, že k uvedenej zmene došlo v rozpore s rozvrhom práce a svojvoľne.“.

11. V odvolaní sťažovateľ napokon podrobil kritike i skutočnosť, že ho správca dane neoboznámil s účelom vykonávaných daňových kontrol, a teda jeho konanie bolo „šikanózne a prísne formálne, čo je však v prísnom rozpore s princípom materiálneho právneho štátu...“.

12. Najvyšší súd rozsudkom z 24. mája 2017 v konaní sp. zn. 3 Sžf 115/2015 potvrdil prvostupňový rozsudok krajského súdu. V odôvodnení zdôraznil, že § 43 ods. 5 zákona o dani z pridanej hodnoty vyžaduje od platiteľa dane registrovaného v Slovenskej republike nielen „predloženie kópie faktúry, ale kumulatívne, v závislosti od osoby zabezpečujúcej prepravu tovaru... predloženie dokladu osvedčujúceho realizovanie prepravy tovaru na územie členského štátu a (§ 43 ods. 5 písm. d/ zákona o DPH) predložením iných dokladov, ktoré preukážu reálne dodanie tovaru odberateľovi. Takýto doklad však žalobca v priebehu konania nepredložil a ani správcovi dane s v rámci šetrenia nepodarilo dodanie tovaru maďarským odberateľom... zistiť.“. Najvyšší súd vyhodnotil, že „v predmetnej veci však spornou bola otázka samotného dodania tovaru maďarským odberateľom, ktoré správne orgány vyhodnotili podľa ust. § 8 ods. 4 zákona o DPH, a vznik daňovej povinnosti podľa ust. § 19 ods. 8 zákona o DPH, nakoľko neboli preukázané podmienky pre splnenie oslobodenia od dane... Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalobcom predložené

dane preukázané, že žalobca od svojich dodávateľov nakupoval tovar – drevo vo forme guľatiny, resp. ihličnaté výrezy. V konaní pred daňovými orgánmi vierohodne nepreukázal, ako došlo k realizácii objednávky, čo sa týka množstva, druhu a typu požadovaného materiálu odberateľmi. V konaní predložil doklady preukazujúce dodávku stavebného reziva (hranoly, fošne, dosky, laty), bez preukázania spracovania dreva podľa potrieb a individuálnych požiadaviek odberateľa. Za účelom odstránenia pochybností o vykonávaní objednávok na požadované množstvo a druh tovaru... odberateľmi, vzájomnou korešpondenciou, ktorá sa v zmysle zmlúv mala uskutočňovať výhradne písomnou formou. Súd v tejto súvislosti poukazuje na čl. 2.1 uzavretých kúpnych zmlúv medzi žalobcom a jeho odberateľmi, podľa ktorého: „Podrobnú špecifikáciu jednotlivých dodávok sú povinní si medzi sebou vzájomne dohodnúť konatelia obidvoch zmluvných strán“. Žalobca v konaní nepredložil žiaden dodatok k uzatvoreným zmluvám, v zmysle ktorého by uvedená povinnosť prešla na prepravcu. Prepravca v konaní nepredložil žiaden dôkaz, z ktorého by vyplývalo, o aký druh stavebného reziva a o aké množstvo má konkrétny odberateľ záujem, teda poverenie na vykonanie podrobne špecifikovanej objednávky v mene odberateľa. Žalobca teda nepreukázal, na základe akého titulu, akej požiadavky odberateľov, dochádzalo k realizácii konkrétnych dodávok... Sám žalobca neprispel svojim konaním k odstráneniu pochybností o realizácii dodávok pre odberateľov, keď správcovi dane nevedel objasniť vedenie skladovej evidencie ohľadom termínu, množstva a druhu vyskladneného tovaru, podľa požiadavky svojho obchodného partnera. Minimálne touto bežnou obchodnou aktivitou sa dá vylúčiť situácia, že bude spochybnená reálnosť dokladmi deklarovanej transakcie. Pochybnosť o skutočnom dodaní tovaru bola podporená aj deklarovateľnými hotovostnými platbami od odberateľov žalobcu prostredníctvom prepravcu, čo znemožnilo kontrolu pohybu finančných prostriedkov, t. j. účel platieb, osobu plátcu, termín, výšku, účel úhrady a pod. V prípade žalobcu sa v rámci kontrolovaného obdobia nejednalo o takéto dodanie tovaru pochybnému odberateľovi v ojedinelom prípade, netransparentné transakcie s viacerými pochybnými zahraničnými subjektami prebiehali opakovane, po dlhšie časové obdobie bez toho, aby si akýmkoľvek spôsobom overil existenciu a spoľahlivosť odberateľa.».

14. Najvyšší súd zdôraznil prvok zodpovednosti pri výkone podnikateľskej činnosti, ako aj podstatu zdaňovania daňou z pridanej hodnoty, ktorá spočíva v zbavení podnikateľa daňového bremena tejto dane. Následne uviedol, že „v danom prípade vzhľadom na rozdielnu kvalitu a druh tovaru obdržaného od dodávateľov žalobcu (gulatina, smrekový výrez), nepreukázanie jeho spracovania pre potreby odberateľov, ktorým bol dodávaný iný druh tovaru – stavebné rezivo, nie je zároveň preukázané, že žalobca zaplatil DPH z prijatého tovaru, ktorý bol následne dodaný jeho odberateľom...“.

15. K odvolacej námietke odňatia zákonnému sudcovi najvyšší súd sťažovateľovi dal „do pozornosti rozvrh práce Krajského súdu... pre rok 2015... Z rozvrhu práce jasne vyplýva, že senát 23S (ktorý je nutné považovať za zákonného sudcu vo veciach, ktoré prejednáva senát) sa v rozhodnom čase skladal z troch sudcov: [REDAKOVANÉ] – riadiacej predsedníčky senátu a ďalších dvoch členov senátu, [REDAKOVANÉ] – predseda senátu a [REDAKOVANÉ] – člena senátu. Žaloba bola pridelená do senátu riadiacej predsedníčky senátu 23S [REDAKOVANÉ], pričom vec prejednával a rozhodol určený sudca spravodajca [REDAKOVANÉ]. Vzhľadom na náhlu prekážku, práceneschopnosť jedného člena senátu [REDAKOVANÉ] bol určený na jeho zastúpenie sudca zastupujúceho senátu 24S, podľa čl. III bod 2.7.1, písm. b) platného Rozvrhu práce. Vo veci konal senát v zostave súladnej so zákonom, pričom okolnosť, ktorý člen senátu je určeným sudcom spravodajcom, závisí od rozhodnutia predsedu senátu, povereného riadením práce senátu. Skutočnosť, že jeden senát krajského súdu môže mať viac ako jedného predsedu senátu, vyplýva aj zo zákona č. 757/2004 Z. z... Pri písomnom vyhotovení rozsudku sa v hlavičke uvedie predseda senátu a členovia (i keď aj člen môže byť vo funkcii predsedu senátu, avšak nie v konkrétnej veci). Na základe uvedeného... k odňatiu zákonnému sudcovi v tomto prípade... nedošlo.“.

16. V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ najprv tvrdí, že kým podľa názoru správcu dane, žalovaného i krajského súdu boli predložené všetky doklady, ktoré na preukázanie nároku na oslobodenie od dane zákon o dani z pridanej hodnoty vyžaduje, najvyšší súd „sa... odklonil od ich záverov vo vzťahu k úplnosti dokladov predložených nami v zmysle zákona o DPH. Prišiel s novou myšlienkou spočívajúcou v tom, že sme mali predložiť ďalšie doklady, ktorými sme mali preukázať vykonanie v daňovom

priznaní deklarovaných obchodov.“. Nadväzne sťažovateľ cituj pasáž odôvodnenie najvyššieho súdu, ktorý súčasne vyslovil stotožnenie sa s dôvodmi rozhodnutia krajského súdu. V tomto aspekte vidí rozpor medzi pohľadom krajského súdu a najvyššieho súdu. Kritizuje tiež, že „Najvyšší súd SR vôbec neuviedol, aké ďalšie doklady by sme podľa ním označeného ustanovenia § 43 ods. 5 písm. d) zákona o DPH predložiť.“. Napríklad vymenované doklady („knihy jász, tachografy, poplatky za prepravu do Maďarska, špecifické objednávky od odberateľov.“) nemajú podľa názoru sťažovateľa náležitý zákonný podklad na to, aby boli predkladané ako doklady k uplatňovanému nároku na oslobodenie od dane. Poukazuje tiež na skutočnosť, že „ide o doklady týkajúce sa prepravcu... V tomto smere teda za prípadné nepredloženie týchto dokladov v žiadnom prípade nemôžeme zodpovedať.“. Podľa názoru sťažovateľa tento postoj najvyššieho súdu predstavoval „nový záver – išlo o záver doposiaľ v konaní rozhodujúcimi orgánmi nevyjadrený a teda pre nás prekvapivý. Na tento nám malo byť umožnené reagovať a to ešte v rámci konania na Najvyššom súde SR a pred jeho konečným rozhodnutím.“.

17. Vo väzbe na podmienku oslobodenia od dane, ktorou je dodanie tovaru, sťažovateľ poukazuje na § 13 ods. 1 písm. a) zákona o dani z pridanej hodnoty a zdôrazňuje, že „podľa kúpnej zmluvy a plnomocenstva prepravcu sa považoval tovar za dodaný jeho odberateľovi jeho odoslaním, t. j. okamihom, keď naša spoločnosť umožnila prepravcovi nakladať s týmto tovarom. Prepravca bol odberateľom podľa písomného plnomocenstva splnomocnený na dojednanie obchodu, jeho prepravu, ako aj na zaplatenie kúpnej ceny, tieto okolnosti nespochybnil ani súd prvého stupňa... Okrem toho, aj na vystavených faktúrach bolo vždy uvedené zmluvné dojednanie podľa pravidiel Medzinárodnej obchodnej komory Incoterms – tzv. EXW – EX WORKS... Dojednanie EXW znamená, že predávajúci splní svoju povinnosť dodať tovar, keď dá kupujúcemu tovar k dispozícii vo svojej prevádzkarni alebo na inom dohodnutom mieste... Podľa kúpnych zmlúv sme tovar dodávali v mieste predávajúceho, t. j. v mieste sídla nášho podniku na Slovensku... tovar je preto potrebné mať z tohto titulu za dodaný jeho naložením na auto prepravcu. V tomto smere je preto absolútne bez významu, kto a ako tovar v Maďarsku prevzal...“. Následne sťažovateľ tvrdí, že „tovar prekročil hranicu členského štátu – v tomto prípade Maďarskej republiky. Táto skutočnosť aj nastala, čo potvrdili samotné

daňové orgány a nepopreli to ani súdy oboch stupňov. Sporným sa pre daňové úrady javí, kto konkrétne v Maďarsku tovar prevzal. Išlo však v tomto prípade o skutočnosť, ktorá bola na prepravcovi a na zodpovednosti kupujúceho, keďže my sme tovar naložením už dodali.“

18. Zistenia maďarských daňových orgánov týkajúce sa ekonomickej činnosti odberateľov sťažovateľa podľa jeho názoru „nič nevytvrdzujú o spôsobe fungovania spoločností v čase vykonávania obchodov. Vypovedajú len o tom, čo zistili maďarské orgány v čase vykonania dožiadania. V danom prípade sú teda tieto dôkazy o tzv. ekonomickej nečinnosti nedostatočnými... pre prenos dôkazného bremena na našu spoločnosť, pre vyvrátenie nami predložených dokladov... Ak má správca dane aj napriek predloženým dokladom naďalej pochybnosti o realizácii obchodu, dochádza k tzv. prenosu dôkazného bremena na správcu dane. Správca dane nemôže donekonečna žiadať od daňového subjektu, aby predložil stále ďalšie a ďalšie dôkazy, ktorými má potvrdiť oprávnenosť oslobodenia od dane.“

19. Vo vzťahu k maďarskému odberateľovi [REDAKOVANÉ] sťažovateľ vyslovuje otázku, „koho sa vlastne správca dane cestou dožiadanych orgánov dopytoval na zistenie citovaných skutočností. Správca dane totiž v protokole neuviedol, od koho uvedené informácie o popretí obchodov, popretí existencie pečiatok a splnomocnenia, zistil. Rovnako z neho nie je zrejmé, či svoj podpis poprela osoba, ktorej podpis aj patrila. Táto skutočnosť je však dôležitá. Z protokolu vôbec nevyplýva, či bol vykonaný výsluch konateľov spoločnosti odberateľa, prípadne iných osôb. Okrem toho, nemáme vedomosť o tom, že by nás správca dane na takýto výsluch predvolal, alebo nám dal na vedomie, kedy a kde sa takýto výsluch konať bude, aby sme sa ho mohli zúčastniť.“. Následne sa sťažovateľ dovoláva ochrany dobrej viery založenej na zmluvnom vzťahu, v ktorom „kontakt s druhou stranou zabezpečoval prepravca“.

20. S poukazom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), ktorú argumentačne použil aj najvyšší súd, sťažovateľ namieta, že „nedopustili sme sa podvodného konania, neboli sme účastní v akomkoľvek podvodnom reťazci dodávok a ani vo vzťahu k našim odberateľom žiadne podvodné konanie zistené a tvrdené nebolo. Takéto podvodné konanie nebolo zistené ani vo vzťahu k prepravcovi, ktorý dopravil tovar

odberateľom. Záver najvyššieho súdu je potom založený na jeho úvahe, bez opory v skutkovom stave a ako taký nemôže obstáť.“.

21. Argument najvyššieho súdu, podľa ktorého nebolo riadne preukázané spracovanie dreva do výslednej podoby dodávanej odberateľom, sťažovateľ vyhodnocuje ako novotu patriacu medzi „skutočnosti prekvapivé, na ktoré sme nemali možnosť adekvátne reagovať. Za týchto okolností došlo podľa nášho názoru k odňatiu možnosti konať pred súdom, ako aj porušeniu princípu spravodlivého procesu. Je zrejmé, že sme sa dostali do nevýhodného postavenia voči daňovým orgánom ako de facto našej protistrane v konaní, keď nám súd neumožnil reagovať na jeho novú argumentáciu a uplatniť naše námietky a dôkazy k nej...“.

22. Sťažovateľ kritizuje aj daňové kontroly uskutočnené uňho správcom dane, pretože „sme neboli do dnešného dňa oboznámení o dôvodoch, pre ktoré začala voči našej spoločnosti daňová kontrola“. Podľa jeho názoru „ak v priebehu daňovej kontroly absentuje uvedenie dôvodu, pre ktorý sa tá vykonáva,... je takéto konanie svojvoľné a protiústavné od počiatku a právnu ochranu nepožíva...“. V dôsledku toho majú byť podľa sťažovateľa dôkazy získané daňovou kontrolou nezákonné.

23. V dôsledku popísaných vád kritizovaných rozhodnutí došlo podľa sťažovateľa aj k narušeniu jeho legitímneho očakávania, „že sme splnili podmienky pre nadmerný odpočet dane podľa podmienok hmotného práva. Tým správca dane zasahuje do nášho vlastníckeho práva... a neprimerane obmedzuje slobodu podnikania našej spoločnosti.“.

24. Sťažovateľ namieta nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, pretože „súdy sa nedostatočne zaoberali neúnosným prenesením dôkazného bremena na našu spoločnosť, keď sme napriek splneniu všetkých zákonných podmienok pre oslobodenie od dane, mali ďalej preukázať reálnosť uskutočneného plnenia. Nevyhodnotili, či to malo alebo mohlo mať za následok porušenie právnej istoty našej spoločnosti, a či to vzhľadom na všetky okolnosti danej veci bolo možné od našej spoločnosti spravodlivo požadovať.“. Podľa jeho názoru najvyšší súd neodstránil nedostatky odôvodnenia prvostupňového rozsudku krajského súdu.

25. Krajský súd svojím rozhodnutím podľa názoru sťažovateľa taktiež „neaplikoval priamy účinok ust. 138 ods. 1 smernice, poprel prednosť práva Únie, čím porušil zásadu úniovej lojality podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ a porušil povinnosť Slovenskej republiky zabezpečiť plnú účinnosť únieových noriem. To malo za následok odopretie možnosti našej spoločnosti domáhať práv vyplývajúcich z práva Únie. Ani Najvyšší súd SR nevykonal nápravu tohto pochybenia súdu prvého stupňa, len sa jednoducho vyjadril že nejde o porušenie práva Únie, pretože smernica stanovuje ako podmienku oslobodenia dodanie tovaru, ktoré je v tomto prípade sporná. To je síce pravda, ale smernica a judikáty vydané v súlade s ňou dodanie tovaru považujú za preukázané inak, ako to tvrdia daňové orgány a súdy v našej veci.“.

26. Napokon sťažovateľ poukazuje na zmeny, ktoré už uviedol aj v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, namieta aj odňatie zákonnému sudcovi, keďže „dôvod, prečo došlo k zmene predsedu senátu v konaní pod sp. zn. 23S/27/2015 nám nie je jasný a daná skutočnosť nám nebola zo strany súdu prvého stupňa objasnená. K zmene predsedu senátu nemohlo dôjsť ani spojením vecí pod spoločné konanie, pretože [REDAKOVANÉ] bola predsedníčkou senátu pod sp. zn. 23S/27/2015. Táto ale v konečnom rozsudku už však nebola predsedníčkou senátu, ale len jeho členom... Nepovažujeme za dostatočné vysvetlenie tejto zmeny Najvyšším súdom SR, pretože síce súd odkázal na rozvrh práce, ale bez toho, ba ho k rozhodnutiu pripojil, či nás s ním inak oboznámil. Takto stále pre nás dôvod zmeny zostáva nejasný. Máme preto stále za to, že k uvedenej zmene došlo v rozpore s rozvrhom práce a svojvoľne. Tým nám bola odňatá možnosť konať pred zákonným sudcom...“. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že „máme vedomosť o tom, že na Krajskom súde Banská Bystrica sú vytvorené dva správne senáty ako senáty odvolacie. Nie je nám preto zrozumiteľné, akým spôsobom a z akého dôvodu boli do senátu, ktorý rozhodoval aj túto vec, pridelené vôbec všetky žaloby, ktoré sme voči rozhodnutiam správcu dane podali. Ak boli spisy pridelené náhodným výberom pre dva senáty, nie je predsa možné, že by všetky žaloby boli pridelené len a výhradne do jediného a toho istého senátu. Napr. len v prípade tejto našej veci rozhodol jedným rozhodnutím ten istý senát krajského súdu o ôsmich našich žalobách, ktoré všetky boli pridelené len jeho senátu.“.

27. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom takto:

„Základné práva sťažovateľa KAMWOOD s.r.o... a to právo na právnu istotu a naplnenie znakov materiálneho právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR právo na dodržiavanie medzinárodných zmlúv a záväzkov podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy SR, právo na dodržanie zásady legality zo strany štátnych orgánov podľa článku 2 ods. 2 Ústavy SR, právo na dodržanie princípu materiálneho právneho štátu a zásady legality podľa čl. 13 ods. 1 Ústavy SR, právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 Ústavy SR, právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy SR, právo na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo sa vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na pokojné užívanie majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na dodržanie zásady únijnej spolupráce podľa čl. 4 ods. 3 zmluvy o Európskej únii, rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 3 Sžf/115/2015 zo dňa 24.5.2017 a jeho postupom porušené boli.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 3Sžf/115/2015 zo dňa 24.5.2017 sa zrušuje a vec sa Najvyššiemu súdu SR vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne trovy konania pred Ústavným súdom SR na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

28. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

29. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

30. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 ústavy a čl. 4 ods. 3 zmluvy o EÚ

31. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo

32. Podľa čl. 1 ods. 2 ústavy Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

33. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

34. Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd, medzinárodnou

zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

35. Podľa čl. 4 ods. 3 zmluvy o EÚ sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo zmlúv.

36. Ústavný súd zdôrazňuje, že zmyslom a účelom jeho právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je poskytovanie účinnej ochrany tam uvedeným základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb. Primárne teda v konaní o tzv. individuálnych ústavných sťažnostiach nejde o konštatovanie ústavne relevantných pochybení orgánov verejnej moci spätých s porušením konkrétneho článku ústavy. Prirodzene, ak ústavný súd má poskytovať ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa, nevyhnutne musí autoritatívne výrokom svojho rozhodnutia označiť ústavný článok garantujúci konkrétne základné právo alebo slobodu, ktoré bolo porušené, a tým rozhodnúť o rozpore konania orgánu verejnej moci s predmetným ústavným článkom. Nemožno však o každom článku ústavy povedať, že by priamo priznával určité základné právo alebo slobodu adresátovi výkonu verejnej moci (III. ÚS 483/2012, III. ÚS 588/2016).

37. Článok 1 ods. 1 ústavy má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011), a neformuluje tak žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania, preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť porušenie tohto ustanovenia ústavy (napr. III. ÚS 119/2011).

38. Aj pokiaľ ide o čl. 1 ods. 2 ústavy, ústavný súd už konštatoval, že tento článok ústavy neformuluje žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania a nemožno ho samostatne aplikovať (a teda ani namietat' ich porušenie) v konaní o porušení individuálnych základných práv a slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 81/02, III. ÚS 116/2011, IV. ÚS 11/2014).

39. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy, ktorých porušenie sťažovateľ navrhol vysloviť, má taktiež charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky

orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011) a neformuluje žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania, preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť jeho porušenie (napr. III. ÚS 119/2011).

40. Aj čl. 13 ods. 1 ústavy formuluje všeobecný ústavný princíp, ktorý je povinný rešpektovať každý orgán verejnej moci pri výkone svojich právomocí, ktorý zároveň slúži na ochranu jednotlivca pred verejnou mocou. Nezakotvuje však žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania (III. ÚS 99/2012, III. ÚS 483/2012).

41. Napokon aj čl. 4 ods. 3 zmluvy o EÚ už samotnou dikciou naznačuje, že nie je primárne adresovaný fyzickým osobám a právnickým osobám, voči ktorým je verejná moc vykonávaná. Zakotvuje povinnosť spolupráce a zároveň vzájomného rešpektu Európskej únie a jej členských štátov. Aj tu platí, že nedovolený zásah do základného práva alebo slobody, ktoré má na mysli čl. 127 ods. 1 ústavy, sa v individuálnom prípade bezpochyby môže spájať aj s porušením záväzku plynúceho z čl. 4 ods. 3 zmluvy o EÚ. V takom prípade je však potrebné, aby sťažovateľ obracajúci sa na ústavný súd neoznačil za referenčné kritérium čl. 4 ods. 3 zmluvy o EÚ, ale práve to ustanovenie primárneho práva alebo vnútroštátneho právneho poriadku, ktoré mu dotknuté základné právo alebo slobodu explicitne priznáva. Preto podľa názoru ústavného súdu nie je možné v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy úspešne namietat' porušenie čl. 4 ods. 3 zmluvy o EÚ nezakotvujúceho typizované základné právo alebo slobodu sťažovateľa ako adresáta výkonu verejnej moci.

42. V tejto časti tak ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru)

43. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

44. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

45. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

46. Právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy voči rozhodnutiu či zásahom všeobecných súdov, vrátane najvyššieho súdu, je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávných princípov, t. j. či v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom (ne)boli dotknuté predpismi ústavného poriadku chránené práva alebo slobody právnickej osoby. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania v ďalšej inštancii mimo rámca všeobecného súdu a ústavnému súdu v ňom zásadne neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu alebo zjednocoval ich judikatúru. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, I. ÚS 129/2015).

47. Proti napadnutému postupu a rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ predniesol viacero námietok.

48. Kritika zakladajúca sa na tvrdení, podľa ktorého sa najvyšší súd na jednej strane stotožnil so skutkovými a právnymi závermi žalovaného i krajského súdu, no zároveň podľa sťažovateľa *„prišiel s novou myšlienkou spočívajúcou v tom, že sme mali predložiť*

d'alsie doklady, ktorými sme mali preukázat vykonanie v daňovom priznaní deklarovaných obchodov“, ústavný súd nevyhodnotil ako dôvodnú.

49. Krajský súd v prvostupňovom rozsudku zrozumiteľne uviedol, že sťažovateľ v daňovom konaní *„nepredložil také relevantné dôkazy, ktoré by preukazovali materiálnu podstatu veci, t.j. reálne dodanie tovaru tak, ako bolo deklarované v predložených listinných dôkazoch.“*, a že *„žiadnym spôsobom nevyvrátil pochybnosti daňového orgánu, pochybnosti neboli odstránené žiadnymi hodnovernými dôkazmi...“*. Preto tvrdenie sťažovateľa v sťažnosti, podľa ktorého *„Krajský súd... nekonštatoval, že by sme mali okrem už uvedených dokladov predložiť d'alsie doklady“*, nezodpovedá skutočnému právnemu hodnoteniu krajského súdu. V nadväznosti na to potom odpadá aj ďalšia sťažovateľova kritika, podľa ktorej najvyšší súd *„dospel k inému záveru ako všetky pred ním rozhodujúce orgány“*, pričom *„na tento nám malo byť umožnené reagovať...“*. Sťažovateľ sa zjavne pokúša dostať právne hodnotenia najvyššieho súdu a krajského súdu do vnútorného rozporu, ktorý by následne mohol prepojiť na nerešpektovanie svojich procesných práv v postupe (a tým aj rozhodnutí) najvyššieho súdu. Po dôkladnom preskúmaní citovaných právnych názorov oboch súdov však ústavný súd bez zaváhania môže konštatovať, že ich názor na (ne)unesenie dôkazného bremena sťažovateľom v daňovom konaní a na jeho dôvody je plne konzistentný. Podstata ich hodnotení totiž spočíva v závere, podľa ktorého síce sťažovateľ explicitne v zákone o dani z pridanej hodnoty predpísanú dokumentáciu k uplatnenému nároku na oslobodenie od dane predložil, avšak správcovi dane sa podarilo dôkaznú silu tejto dokumentácie vyvrátiť, a preto bol sťažovateľ povinný navrhnúť alebo predložiť ďalšie dôkazy, ak chcel dôkazné bremeno týkajúce sa tvrdeného hmotného práva uniesť.

50. Nedôvodná je aj sťažovateľova kritika, podľa ktorej najvyšší súd síce uviedol, že v daňovom konaní bolo potrebné predložiť ďalšie dôkazy, nekonkretizoval ich však. Sťažovateľ si sám odporuje, pretože v odôvodnení sťažnosti (strana 4) výslovne narába s demonštratívnym výpočtom najvyššieho súdu (*„knihy jász, tachografy, poplatky za prepravu do Maďarska, špecifické objednávky od odberateľov...“*), aby mohol predniesť novú kritiku, spočívajúcu v tvrdení, že § 43 zákona o dani z pridanej hodnoty predsa žiadne takéto doklady k uplatnenému nároku na oslobodenie od dane neprikazuje predložiť. Týmto

vlastným názorom sťažovateľ v prvom rade vyvracia vlastnú kritiku, podľa ktorej najvyšší súd neuviedol, aké ďalšie doklady mal na účel preukázania uplatneného nároku na oslobodenie od dane správcovi dane predložiť.

51. No zároveň ústavný súd poukazuje na § 24 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „daňový poriadok“), podľa ktorého ako dôkaz možno použiť všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočností rozhodujúcich pre správne určenie dane a čo nie je získané v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Ide najmä o rôzne podania daňových subjektov, svedecké výpovede, znalecké posudky, verejné listiny, protokoly o daňových kontrolách, zápisnice o miestnom zisťovaní a obhliadke, povinné záznamy a evidencie vedené daňovými subjektmi a doklady k nim.

52. Podstata sťažovateľovej argumentácie sa zjavne zakladá na názore, že dôkazné bremeno týkajúce sa nároku na oslobodenie od dane je právne perfektným spôsobom unesené vtedy, ak oprávnená osoba predloží typizované daňové a účtovné doklady uvedené explicitne v § 43 zákona o dani z pridanej hodnoty. Sťažovateľ ale opomenul práve citovaný § 24 ods. 4 daňového poriadku, ktorý ako *lex generalis* dopĺňa v procese dokazovania § 43 zákona o dani z pridanej hodnoty [osobitne to platí vo vzťahu k sťažovateľom kritizovanému § 43 ods. 5 písm. d) zákona o dani z pridanej hodnoty]. Prezentovaná vzájomná nadväznosť oboch ustanovení plne korešponduje s tzv. presúvaním dôkazného bremena v daňovom konaní.

53. Ústavný súd už judikoval (III. ÚS 401/09), že daňový subjekt má v daňovom konaní dve základné povinnosti: povinnosť tvrdiť a povinnosť svoje tvrdenia dokázať. Formálne sa obe tieto povinnosti realizujú tak, že daňový subjekt podá riadne vyplnené daňové priznanie (povinnosť tvrdiť), pričom spolu s ním predloží správcovi dane písomné doklady, ktoré je podľa právnych predpisov povinný viesť (dôkazná povinnosť). Takto si daňový subjekt splní svoje povinnosti v daňovom konaní, teda aj povinnosť dôkaznú.

54. Ak však správca dane pri preverovaní uvedených písomných podkladov preukázateľne spochybnil vierohodnosť, pravdivosť alebo úplnosť dôkazov predložených

daňovým subjektom, potom možno konštatovať, že správca dane splnil svoju dôkaznú povinnosť a v takom prípade je opäť len na daňovom subjekte, či predložením, alebo navrhnutím ďalších dôkazov vyvráti spochybnenie jeho pôvodných dôkazov správcom dane.

55. Naznačeným spôsobom dochádza v procese dokazovania v daňovom konaní k presúvaniu dôkazného bremena medzi správcom dane a daňovým subjektom, čo predstavuje praktické vyjadrenie už uvedenej kombinácie uplatňovania zásady vyhl'adávacej a zásady prejednávacej.

56. Sťažovateľ sa teda nemôže dovolávať splnenia svojej dôkaznej povinnosti predložením dokladov druhovo pomenovaných v § 43 zákona o dani z pridanej hodnoty, ak správca dane ich preverovaním účinne spochybnil materiálnu stránku realizácie predmetných zdaniteľných obchodov a sťažovateľ následne nepostupoval v zmysle výziev správcu dane tak, aby predložil ďalšie dôkazy, ktoré má na mysli § 24 ods. 4 daňového poriadku šírkou svojej formulácie.

57. Uvedenú argumentáciu ústavný súd predkladá nie preto, aby sa štylizoval do pozície vykladača zákona (čo mu ako orgánu primárne povolanému chrániť ústavnosť neprináleží), ale preto, aby sťažovateľovi zdôvodnil záver o ústavnej akceptovateľnosti skutkových a právnych názorov a konečných záverov najvyššieho súdu, ktorý v súlade s daňovými orgánmi i krajským súdom zhodnotil, že *„žalobcom predložené daňové doklady a dôkazy na preukázanie sporných dodávok tovaru, nespĺňajú zákonné kritérium pre oslobodenie od dane v zmysle § 43 zákona o DPH“*.

58. Sťažovateľ ďalej na pomerne rozsiahlom priestore argumentuje v prospech záveru o dodaní tovaru maďarským odberateľom na podklade ním tvrdeného spôsobu realizácie dodávky. Tá sa mala uskutočniť odovzdaním tovaru prepravcovi splnomocnenému odberateľmi, a to v prevádzkarni sťažovateľa (dojednanie EX WORKS), pričom podľa sťažovateľa *„sporným sa pre daňové úrady javí, kto konkrétne v Maďarsku tovar prevzal. Išlo však v tomto prípade o skutočnosť, ktorá bola na prepravcovi a na zodpovednosti kupujúceho, keďže my sme tovar naložením už dodali.“*

59. Pozornosti ústavného súdu však neušiel fakt strácajúci sa v spleti „košatej“ argumentácie sťažovateľa obohatenej o rozsiahle citáty judikatúry Súdneho dvora, najvyššieho súdu či ústavného súdu. Ide o existenciu splnomocnenia, ktoré malo byť odberateľmi v prospech prepravcu tovaru, ktorému sťažovateľ tovar na prepravu pre odberateľov odovzdal, vystavené. Už krajský súd v odôvodnení rozsudku pri rekapitulácii vyjadrenia žalovaného k žalobám sťažovateľa (strana 12 rozsudku krajského súdu) zdôraznil, že *„žalobca k preverovaným zdaniteľným obchodom predložil požadované doklady – faktúry, doklady CMR, dodacie listy, avšak zo žiadneho z týchto dokumentov nie je zrejmé, že tovar bol dodaný odberateľovi uvedenému na faktúre, keďže chýba dôkaz o tom, že osoba, ktorá podpísala na doklade CMR prevzatie tovaru, je skutočným odberateľom alebo ním poverenou osobou“*. Nadväzne krajský súd sám vyhodnotil (strana 13 jeho rozsudku), že *„žalobca nepreukázal, že tovar uvedený na faktúrach bol dodaný nadobúdateľom v Maďarsku, nadobúdateľ v Maďarsku nenadobudol právo nakladať s tovarom ako s vlastným“*, ako aj, že (strana 14 jeho rozsudku) *„žalobcom nebolo preukázané dodanie tovaru deklarovanej maďarským odberateľom z dôvodov, na ktoré poukazoval žalovaný a ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania... šetrením správcu dane sa deklarované tvrdenie žalobcu v listinných dôkazoch nepotvrdilo, lebo nebolo preukázané, že tovar bol skutočne dodaný maďarským odberateľom ako kupujúcim, ktorí boli uvedení na faktúrach a CMR“*. Aj najvyšší súd na strane 14 svojho rozsudku vyhodnotil dodanie tovaru v predmetnom prípade ako „sporné“, keďže *„v predmetnej veci však spornou bola otázka samotného dodania tovaru maďarským odberateľom...“*. Ústavný súd k tomu ešte dodáva, že nezanedbateľné pochybnosti o existencii právneho vzťahu medzi maďarskými odberateľmi a prepravcom priniesli i výsledky medzinárodnej výmeny informácií (konateľ spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] poprel udelenie splnomocnenia prepravcovi).

60. V prostredí popísaných zistení a nadväzujúcich hodnotiacich názorov v sťažovateľových veciach konajúcich orgánov verejnej moci nevyvoláva právny záver najvyššieho súdu o nepreukázaní dodania tovaru sťažovateľom maďarským odberateľom žiadne podozrenia o prípadnej arbitrárnosti čo svojvôli, ktorá by si vyžadovala prijatie sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd (opäť bez ambície nahrádzať rozhodovanie

daňových orgánov alebo správnych súdov) nepojal žiadne pochybnosti o vnútornej logike v obsahovej nadväznosti jednotlivých skutkových zistení realizovaných na úrovni daňového konania. Individuálne posudzovanie každého z týchto zistení (ktorého dojem sa sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti pokúša navodiť) by, pravdaže, mohlo viesť k pochybnostiam o náležitom rešpektovaní zásady materiálnej pravdy v predmetných daňových konaniach, avšak výslednica ich vzájomného pôsobenia a spoločného vyhodnotenia i posúdenia vedie ústavný súd k názoru o logike právnych a skutkových záverov najvyššieho súdu, a tým aj o ich ústavnej akceptovateľnosti. Ak teda daňové orgány úspešne spochybnili tvrdenie sťažovateľa o dodaní tovaru maďarským odberateľom predovšetkým kvôli chýbajúcej istote o existencii splnomocnenia pre prepravcu tovaru, potom stráca význam potreba podrobne sa zaoberať tým, či dodávaný tovar prekročil hranice Slovenskej republiky a Maďarska, aká bola ekonomická (ne)aktivita maďarských spoločností, či tieto boli identifikované pre daň z pridanej hodnoty v Maďarsku, či sťažovateľ bol vedome účastný podvodného konania, alebo ako je potrebné uplatňovať judikatúru Súdneho dvora na sťažovateľov prípad.

61. Sťažovateľovi sa v daňovom konaní zjavne nepodarilo bez pochybností preukázať dodanie tovaru subjektom, ktoré boli uvedené ako odberatelia na faktúrach tvoriacich podklad pre tvrdenia obsiahnuté v jeho daňových priznaniach. Z hmotnoprávneho hľadiska pritom ide o *conditio sine qua non* pre uplatnenie nároku na oslobodenie od dane z pridanej hodnoty podľa § 43 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty, ktorá ak nie je spoľahlivo preukázaná, potom úvahy o ďalších podmienkach predmetného nároku strácajú na význame. Z tohto uhla pohľadu ústavný súd hodnotí aj kvalitu odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktorý je potrebné posudzovať v spojení s rozsudkom krajského súdu, lebo prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05). Najvyšší súd zrozumiteľne zodpovedal všetky podstatné otázky týkajúce sa súdnej ochrany poskytovanej sťažovateľovi v konaní jeho správnych žalobách, a jeho odôvodnenie tak spĺňa požiadavky plynúce naň z čl. 46 ods. 1 ústavy a z čl. 6 ods. 1 dohovoru.

62. Napokon, ako nedôvodnú ústavný súd vyhodnotil aj námietku nezákonne získaných dôkazov z vykonávaných daňových kontrol, keď ich nezákonnosť mal spôsobovať fakt, že správca dane sťažovateľovi ako kontrolovanému daňovému subjektu nijako neobjasnil účel realizovaných daňových kontrol.

63. K tomu ústavný súd uvádza, že žaloba podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je určená na súdnu ochranu proti daňovej kontrole, ktorú adresát výkonu daňovej správy vníma ako nezákonnú. Sťažovateľ v takom prípade mal k dispozícii návrh na začatie konania podľa piatej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy), ktorý preň v rovine prezentovaných argumentov predstavoval účinný prostriedok nápravy.

64. Z uvedeného dôvodu nemožno najvyššiemu súdu vytknúť, že sa touto námietkou formulovanou v odvolaní sťažovateľa ani nezaoberal, keďže z pohľadu typu konania, v ktorom bolo odvolanie podané (konanie o tzv. správnej žalobe proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej správy), táto otázka netvorila z hľadiska poskytovanej súdnej ochrany podstatný argument, na ktorý je konajúci súd dať v odôvodnení svojho rozhodnutia explicitnú odpoveď.

65. V časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) odvolacím rozsudkom najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu preto ústavný súd považuje sťažnosť sťažovateľa za zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov súdneho konania (čl. 47 ods. 3 ústavy)

66. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

67. Z čl. 47 ods. 3 ústavy vyplýva procesná garancia spravodlivého súdneho konania, po ktorom volá čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj čl. 46 ods. 1 ústavy.

68. Porušenie uvedeného základného práva je v sťažnosti argumentované predovšetkým v časti, ktorá má nadpis „*Novoty v rozhodnutí najvyššieho súdu*“, a v ktorej sťažovateľ kritizuje, že „*uvádzanie nových skutočností, ako skutkových, tak aj právnych, v tomto štádiu konania najvyššiemu súdu neprináleží, ide o skutočnosti prekvapivé, na ktoré sme nemali možnosť adekvátne reagovať... Je zrejmé, že sme sa dostali do nevýhodného postavenia voči daňovým orgánom, ako de facto našej protistrane v konaní, keď nám súd neumožnil reagovať na jeho novú argumentáciu a uplatniť naše námietky a dôkazy k nej...*“.

69. Rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej musí predchádzať jeho postup zodpovedajúci garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, najmä garanciam obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, v princípe rovnosti zbraní a v práve na kontradiktórne konanie (mutatis mutandis I. ÚS 230/03, II. ÚS 520/2010).

70. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je teda aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).

71. Ústavný súd formuloval požiadavku rovnosti zbraní tiež v tom zmysle, že žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku nemožno vykladať a uplatňovať v konaní pred súdom tak, aby niektorý z účastníkov bol zvýhodnený na úkor druhého účastníka pri uplatňovaní práv alebo aby mal priaznivejšie postavenie pri prejednávaní a rozhodovaní veci (I. ÚS 59/00, III. ÚS 454/2011).

72. Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že kritika, ktorú vzniesol sťažovateľ, sa vzťahuje na odvolacie štádium konania všeobecného súdu v správnom súdnictve.

Aj keď ani v tomto type súdneho procesu nemožno úplne poprieť prvok sporovosti, predsa len svojím obsahom sa sústreďuje na prieskum už právoplatného rozhodnutia iného orgánu verejnej moci (v tomto prípade daňových orgánov). Nejedná sa tu teda o typické rozsudzovanie skutkového sporu medzi proti sebe stojacimi stranami, ktorými sú súkromnoprávne subjekty.

73. Okrem toho, a to považuje ústavný súd za rozhodujúce, podstata sťažovateľovej námietky necieli na skutočnosť, že by žalovaný v súdnom konaní predložil argumentáciu, na ktorú mu najvyšší súd neumožnil zareagovať. Ani v sťažnosti, ale ani z poznatkov dostupných ústavnému súdu z príloh sťažnosti nemožno identifikovať signál, že by najvyšší súd vykonával v odvolacom konaní dokazovanie. Ide len o to, že v dôvodoch svojho rozsudku postavil do popredia dovtedy málo zdôrazňovaný aspekt skutkového hodnotenia plynúceho z dokazovania realizovaného daňovými orgánmi a dokumentovaného v administratívnom spise. Napokon, dokazuje to i dikcia dôvodov najvyššieho súdu, ktorý zrozumiteľne uviedol (strana 16 rozsudku najvyššieho súdu), že „*v danom prípade bolo z účtovných dokladov a zo zistení správcu dane preukázané, že...*“, ako aj, že „*v konaní pred daňovými orgánmi vierohodne nepreukázal, ako došlo k realizácii objednávky, čo sa týka množstva, druhu a typu požadovaného materiálu odberateľmi*“. Za žiadnych okolností teda postoj najvyššieho súdu nemožno kvalifikovať ako „*uvádzanie nových skutočností*“, ako to v sťažnosti prezentuje sťažovateľ.

74. Ústavný súd predmetné pasáže dôvodov napadnutého rozsudku skôr chápe ako snahu najvyššieho súdu náležite vyvrátiť sťažovateľovu argumentáciu použitú v odvolaní, podľa ktorej „*súd prvého stupňa dostatočne a náležite neuviedol... z akých dôvodov na naše námietky a tvrdenia neprihliadal, resp. v čom ich považuje za nesprávne*“ a „*súd prvého stupňa sám neuviedol, aké dôkazy sme mali predložiť, pretože je zrejmé, že ani súd nemal vedomosť ako sme mali dodatočným požiadavkám správcu dane vyhovieť, aby sme uniesli svoje dôkazné bremeno*“. Z tohto pohľadu sa javí logickým vysvetľovanie najvyššieho súdu, že sťažovateľovi by sa dôkazné bremeno podarilo uniesť, ak by predložil dôkazy dokumentujúce podrobnosti priebehu realizácie sporných obchodov („*doklady preukazujúce dodávku stavebného reziva*“, „*dokladmi o vykonávaní objednávok na požadované množstvo a druh tovaru... odberateľmi, vzájomnou korešpondenciou,*

ktorá sa v zmysle zmlúv mala uskutočňovať výhradne písomnou formou“, „dodatok k uzatvoreným zmluvám“). S istotou však nejde o produkovanie nových skutkových zistení zo strany najvyššieho súdu s cieľom vyvracať odvolacie dôvody sťažovateľa úplne novými, dovtedy netušenými faktami či úplne novou právnou argumentáciou.

75. Preto sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na rovnosť účastníkov konania napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu i postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bolo potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny)

76. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

77. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

78. V časti sťažnosti označenej ako „VIII. Výsluchy svedkov v rámci dožiadania na území Maďarskej republiky“ sťažovateľ kritizuje postup správcu dane „pri dokazovaní vykonávanom na území Maďarska“, keďže o výsluchoch svedkov nebol vopred upovedomený, a tak sa ich ani nemohol zúčastniť. Osobitne upriamuje pozornosť na „výsluchy svedkov týkajúce sa spoločnosti [REDAKOVANÉ], kde boli zistené určité (podľa správcu dane významné) skutočnosti ohľadne podpisu plnomocenstva a kde bol pravdepodobne vykonaný výsluch konateľa“.

79. Súčasne sťažovateľ v sťažnosti informuje, že „túto skutočnosť sme namietali aj pred súdmi oboch stupňov, avšak bezvýsledne“. V tejto časti sťažovateľova argumentácia podľa zistení ústavného súdu nezodpovedá realite.

80. Sťažovateľ k sťažnosti priložil fotokópiu odvolania proti prvostupňovému rozsudku krajského súdu. Z odôvodnenia odvolania vyplýva, že tvrdenie, podľa ktorého sa výsluchy svedkov (konateľ [REDACTED]) v rámci medzinárodnej výmeny informácií realizovali bez toho, že by bol o nich sťažovateľ upovedomený, a bez toho, že by mu bola umožnená účasť na týchto výsluchoch, nezahrnul do svojho odvolania.

81. Najvyšší súd pritom o odvolaní sťažovateľa rozhodoval ešte v režime Občianskeho súdneho poriadku, ktorý v § 212 ods. 1 normoval viazanosť odvolacieho súdu rozsahom a dôvodmi odvolania. Ak teda sťažovateľ predmetnú námietku v odvolaní nepredniesol, najvyšší súd sa ňou zaoberať nemohol a v tomto aspekte prejednávanej veci nebol oprávnený poskytovať základnému právu sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom náležitú súdnu ochranu. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v prípade, ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 399/2014, III. ÚS 520/2014).

82. Vzhľadom na skutočnosť, že v prostredí právnej regulácie predpisujúcej viazanosť odvolacieho súdu (i v správnom súdnictve) dôvodmi podaného odvolania sťažovateľ námietku nezákonných výsluchov v rámci medzinárodnej výmeny informácií nepredniesol, najvyšší súd sa touto námietkou zaoberať nemohol, a tak sám sťažovateľ nevyčerpal účinný prostriedok nápravy základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny. V tejto časti preto ústavný súd nemá právomoc na prieskum a rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa.

K namietanému porušeniu základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny)

83. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

84. Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

85. Prvostupňový rozsudok krajského súdu bol meritórnym rozhodnutím o ôsmich sťažovateľových žalobách, ktoré boli spojené na spoločné konanie. V odvolaní proti tomuto rozsudku sťažovateľ namietal, že krajský súd mu nevysvetlil, prečo po spojení jeho žalôb na spoločné konanie došlo k zmene predsedu senátu, ktorý mal o spojených veciach rozhodnúť.

86. Najvyšší súd poukazujúc na príslušný rozvrh práce rekapituloval zloženie senátu „23 S“ krajského súdu, ktorého členmi v januári 2015 (nápad žalôb) boli aj skoršia predsedníčka senátu, aj sudca, ktorý vystupoval ako predseda senátu pri vynesení rozsudku. Zdôraznil, že *„okolnosť, ktorý člen senátu je určeným sudcom spravodajcom, závisí od rozhodnutia predsedu senátu povereného riadením práce senátu. Skutočnosť, že jeden senát krajského súdu môže mať viac ako jedného predsedu senátu vyplýva aj zo zákona č. 757/2004 Z. z... Pri písomnom vyhotovení rozsudku sa v hlavičke uvedie predseda senátu a členovia (i keď aj člen môže byť vo funkcii predsedu senátu, avšak nie v konkrétnej veci).“*.

87. V sťažnosti potom sťažovateľ hodnotí vysvetlenie podané najvyšším súdom ako nedostatočné, *„pretože síce súd odkázal na rozvrh práce, ale bez toho, aby ho k rozhodnutiu pripojil, či nás s ním inak oboznámil“*. Okrem toho však poukazuje na *„vedomosť o tom, že na Krajskom súde... sú vytvorené dva správne senáty... Nie je nám zrozumiteľné, akým spôsobom a z akého dôvodu boli do senátu, ktorý rozhodoval túto vec, pridelené vôbec všetky žaloby, ktoré sme voči rozhodnutiam správcu dane podali. Ak boli spisy pridelené náhodným výberom pre dva senáty, nie je predsa možné, že by všetky žaloby boli pridelené len a výhradne do jediného a toho istého senátu.“*.

88. Základné právo na zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Toto základné právo je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolání podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelenie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada stabilného pridelenia súdnej agendy a aby bol

vylúčený (z rôznych dôvodov a pre rozličné účely) výber sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07).

89. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť o nej, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový (IV. ÚS 459/2012).

90. K prvej formulovanej námietke sťažovateľa ústavný súd udáva, že povinnosťou najvyššieho súdu nebolo pripojiť k odvolaciemu rozsudku príslušný rozvrh práce krajského súdu. Niet pochyb, že pre lepšiu zrozumiteľnosť by bolo vhodné, ak by pre vec rozhodné normy rozvrhu práce najvyšší súd v odôvodnení rozsudku odcitoval, na druhej strane však ústavný súd dáva sťažovateľovi do pozornosti, že najvyšší súd konkretizoval relevantné ustanovenia rozvrhu práce krajského súdu (ktorý je dostupný na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky) ich číselným označením a poukázal i na podstatný regulatívny obsah (možnosť viacerých predsedov senátu) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dostatočne tak podľa názoru ústavného súdu vysvetlil nejasnosti plynúce z formulácie sťažovateľovej odvolacej námietky.

91. Pokiaľ ide o druhú časť predmetnej sťažnostnej námietky, i tu musí ústavný súd konštatovať, že v tejto podobe ju sťažovateľ v odvolaní proti rozsudku krajského súdu nepredniesol. Najvyšší súd sa ňou preto z hľadiska toho, či pri pridelovaní jeho žalôb boli dodržané všetky predpísané postupy, nemohol zaoberať (opäť s ohľadom na § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Sťažovateľ tak neučinil zadosť požiadavke rešpektovať subsidiaritu právomoci ústavného súdu, a obrátiť sa naň, až keď vyčerpá všetky účinné prostriedky nápravy poskytované mu právnymi predpismi. V tejto časti preto ústavný súd nemá právomoc zaoberať sa námietkou porušenia základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi.

K namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 13 dohovoru

92. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

93. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhajiteľné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom [napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983]. Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (rozsudok ESLP z 27. 4. 1988 vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, séria A, č. 131).

94. Z citovanej judikatúry ESLP vyplýva zrejma súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru a s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje. Vzhľadom na to, že ústavný súd časť sťažnosti namietajúcu porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol, dospel k rovnakému záveru aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v časti namietajúcej porušenie práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Sťažnosť je preto v tejto časti zjavne neopodstatnená.

K namietanému porušeniu základného práva vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy), základného práva na slobodnú voľbu povolania, práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť (čl. 35 ods. 1 ústavy) a práva na pokojné užívanie majetku (čl. 1 dodatkového protokolu)

95. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok...

96. Podľa čl. 20 ods. 5 ústavy iné zásahy do vlastníckeho práva možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov

a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných.

97. Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

98. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

99. Základné právo vlastniť majetok, základné právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť i právo na pokojné užívanie majetku majú hmotno-právnu povahu.

100. Všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

101. Keďže ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom a postupom najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho odmietol, odmietnutie časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie práv hmotnej povahy zaručených čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy, čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. I v tejto časti je tak sťažnosť zjavne neopodstatnená.

III.

102. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia.

103. Z doteraz formulovaných právnych názorov a záverov ústavného súdu tak, ako boli postupne vyslovované k jednotlivým námietkam sťažovateľa, plynie pre ústavný súd záver, že prijatie sťažnosti sťažovateľa v ktorejkoľvek jej časti na ďalšie konanie by nebolo spôsobilé viesť k vysloveniu porušenia základných práv garantovaných ústavou a listinou či práv zaručených dohovorom a dodatkovým protokolom rozsudkom najvyššieho súdu z 24. mája 2017 v konaní sp. zn. 3 Sžf 115/2015 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Preto je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená, pričom v časti namietajúcej porušenie základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom (bod 82) a parciálne aj v časti namietajúcej porušenie základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (bod 91) ústavný súd zistil nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie o nej.

104. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2018